

**Openingsrede van de Voorzitter Prof. Dr. Ir. G. Hellinga
gehouden op de 44ste voorjaarsvergadering van de
Koninklijke Nederlandse Bosbouw Vereniging op 23 april
1970 te Eernewoude (Friesland).**

Dames en Heren,

Op 3 januari 1970 overleed ons oud-lid W. Boerhave Beekman. Hij was internationaal zeer bekend als houtexpert; was ook oprichter en directeur van de Nederlandse Houtacademie en auteur van het boekwerk "Hout in alle tijden" en vele andere publicaties.

Op 4 april 1970 overleed tengevolge van een noodlottig ongeval de heer C. J. de Boer, een van de firmanten van de N.V. Kistenfabriek v. h. N. de Boer te Nijkerk, een donateur van onze vereniging.

Ik verzoek u de overledenen in enige ogenblikken van stilte te willen herdenken.

Wat betreft de bosbouw in Nederland zou ik, daarbij dankbaar gebruik makend van mij van deskundige zijden welwillend ter beschikking gestelde gegevens, het volgende willen opmerken.

Een dezer dagen kan een beschikking van de Minister van Landbouw en Visserij tegemoet worden gezien, waarbij de mogelijkheid wordt geopend tot het verlenen van een subsidie in de kosten van het uitvoeren van een op grond van de Boswet verplichte herbebossing. De bijdrage zal maximaal 50% bedragen van de door de Algemeen Directeur van het Staatsbosbeheer normaal geachte kosten. Deze regeling kan van grote betekenis worden, zowel voor de noodzakelijke verbetering van de kwaliteit van het bosplantsoen, als voor de invoering van de moderne inzichten omtrent de bosaanleg.

Voorts zal waarschijnlijk tegelijk een regeling door de Minister van Landbouw en Visserij worden aangekondigd, waarbij voor vrijwillige bebossingen die minstens één hectare groot zijn een bijdrage van 80% in de normaal te achten kosten wordt verleend. Deze regeling moet van groot belang worden geacht voor de hervorming van oppervlakten land- en tuinbouw in oppervlakten bos; bos dat vanuit verscheidene gezichtspunten bekeken noodzakelijk is. Vooral voor het bebossen van de vele duizenden gerooide boomgaarden zal deze regeling van betekenis kunnen zijn. De Minister van Landbouw en Visserij noemde in dit verband een oppervlakte van 12.000 ha boomgaarden.

In het licht van deze veranderingen in bodemgebruik, waarbij voorts ook gedacht wordt aan het op

grotere schaal verlenen van vrijstelling tot herbebossing op de slechtste bosgronden en aan het artikel van ir. F. C. Prillewitz in het Landbouwkundig Tijdschrift van oktober 1969, getiteld: "Gronden uit de cultuur", waarin claims van diverse instanties op oppervlakten grond, die een andere bestemming zullen moeten krijgen, worden gesignaleerd, zou het interessant zijn te weten, zelfs noodzakelijk te weten, waar en hoeveel er in de komende decennia bebost zal moeten worden. Prillewitz "verwijt" de bosbouw nog niet met een claim te zijn gekomen.

Nu de bosbouw steeds meer in de belangstelling komt te staan, is het teleurstellend te moeten constateren dat in onvoldoende mate plantsoen van goede kwaliteit aanwezig is. Het is dringend nodig dat op korte termijn hierin verbetering komt. Zou dit niet het geval zijn, dan zullen zowel de Nederlandse bosplantsoenkwekers, als ook de Nederlandse boscijgenaren ernstig worden gedupeerd. Zulks mede in verband met de zo juist genoemde te verwachten veranderingen in grondgebruik, waarbij vele land- en tuinbouwgronden tot bosgronden zullen worden.

Het is interessant om op te merken dat vandaag in de Vaste Commissie voor Landbouw van de Tweede Kamer ook de bosbouw aan de orde is.

Waarschijnlijk kan in Nederland een flinke zaad oogst van douglas worden verwacht. Door het Staatsbosbeheer zal in nauwe samenwerking met het Bosbouwproefstation en de Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij getracht worden om een zo groot mogelijke hoeveelheid zaad te oogsten.

Op 26 maart jl. werd de jaarlijkse Boomplantdag gehouden. Door 40.000 kinderen uit 240 gemeenten werd hieraan deelgenomen. Persberichten hieromtrent meldden voorts, dat bij deze gelegenheid de laatste boom in het zo beroemde Amsterdamse Bos, waarvan de aanleg werd begonnen in het midden van de dertiger jaren, werd geplant!

Het nijpende houttekort waarvoor de Nederlandse papierindustrie zich ziet gesteld, aldus persberichten in november 1969, heeft vier van deze industrieën ertoe gebracht op te richten de N.V. Flevohout. Deze NV zal o.a. trachten door het contracteren van in Nederland gegroeid hout de grondstoffenvoorziening van de papierindustrie veilig te stellen.

Dit is nog toekomst. Bekijken wij de ontwikkeling van de houtmarkt in Nederland gedurende de afgelopen zes maanden, dan kan worden geconstateerd, dat de reeds eerder gesignaleerde stijgende vraag naar hout als grondstof voor papier- en platenfabricage – het z.g. brijzelhout – in ons land nu duidelijke vormen aanneemt. Dit blijkt o.a. uit de volgende feiten:

- De Verenigde Papierfabrieken Eerbeek N.V. hebben definitief besloten een dochter NV op te richten, die uit populierenhout zgn. refinerpulp gaat vervaardigen; het bedrijf zal eind 1970 moeten functioneren.
- Van Gelder Papier verwerkt in 1970 een aanzienlijke hoeveelheid inlands grenehout tot houtslip.
- Even over onze oostgrens komen in 1970 belangrijke nieuwe capaciteiten in spaanplaatproductie in bedrijf.

De gestegen vraag en de 20 à 25% hogere prijzen voor hout op stam hebben een groot aanbod ten gevolge gehad. De indruk bestaat dat het hoofdprobleem van de houtmarkt op dit moment de arbeidsvoorziening is; door het langdurig wisselvallige winterweer is veel produktietijd verloren gegaan.

Naar sterk gemechaniseerde oogsttechnieken wordt van verschillende zijden gezocht; de praktische invoering kost evenwel tijd. Het aantal in het bos werkzame mobiele rotorschuldachines is in het achter ons liggende halfjaar verdubbeld en bedraagt thans omstreeks tien stuks.

Het Staatsbosbeheer heeft zijn houtverkoopbeleid voor de komende jaren bekendgemaakt. Uit dit beleid blijkt:

- dat het Staatsbosbeheer van plan is de op continuïteit gerichte raamcontracten voor levering van brijzelhout en van langhout voor houtsorteerbedrijven verder te stimuleren;
- dat het buiten de raamcontracten vallende aanbod van geveld hout, voorinstens 50% openbaar zal worden aangeboden, voor zover dit door het Staatsbosbeheer zelf is geveld;
- dat oude klanten door middel van onderhandse voorverkoop gelegenheid krijgen om te kopen.

Het is welhaast voor het eerst dat een grote houtproducent een duidelijk verkoopbeleid formuleert; het op klantenbinding gerichte beleid spreekt wel aan.

De wel lange maar niet zeer strenge winter met veel sneeuw zal onze bossen naar verwachting geen schade gedaan hebben.

Het jaar 1970 is geproclameerd tot het Europese Jaar voor de Natuurbescherming. Een groot aantal activiteiten wordt en zal worden ontwikkeld in dit verband; ook in Nederland. Het milieubeheer wordt er ten nauwste bij betrokken.

In november 1969 verscheen een herziene druk van de brochure "Hout voor recreatieve doeleinden" en in december 1969 een brochure "Inlands hout in

het interieur"; beide zijn uitgaven van het Bureau Inlands Hout, dat hiermede tracht het gebruik van inlands hout te stimuleren.

Een dezer dagen zal een boekwerk verschijnen, getiteld: "Populieren in bos, stad en landschap". Het wordt met financiële medewerking van vele zijden uitgegeven door de "Stichting Populier". Gezien het feit dat de populier in al zijn verscheiden is de belangrijkste loofhoutsoort in Nederland is en dat de populier als één van de belangrijkste pionierhoutsoorten op vele plaatsen zal moeten worden gebruikt, zal de betekenis van dit boekwerk groot zijn en de nog op vele plaatsen bestaande leemten in de kennis van de populier kunnen opvullen.

In dit jaar zal een tweetal nieuwe gebouwen voor bosbouwinstanties gereed komen, namelijk één van de Bosbouwtechnische School te Apeldoorn en één van de Bosbouwpraktijkschool te Arnhem. Het is ook de Bosbouw van onze Vereniging dat de nieuwe gebouwen voor hen die erin moeten leren en werken aan alle verwachtingen zullen voldoen.

Op 16 oktober 1969 aanvaardde ir. D. A. Stellingwerf aan het Internationaal Instituut voor Luchtkartering en Aardkunde te Delft het ambt van Lector in de Bosbouw met een openbare les, getiteld: "The need for forest inventories".

Wanneer wij ons nu begeven op het internationale vlak van de bosbouw dan valt het volgende te vermelden.

Bij de Raad van de EEG is thans in behandeling een voorstel voor een verordening van de Raad, inhoudende de vaststelling van normen voor de uitwendige kwaliteit van bosbouwkundig teeltmateriaal. Dit voorstel is het resultaat van enkele jaren werk van een werkgroep van de EEG. In de Nederlandse delegatie zaten vertegenwoordigers van het Staatsbosbeheer, het Bosbouwproefstation en de NAKB. De Nederlandse kwekersorganisaties hadden zowel via de Commissie Bosplantenkwekers in de EEG hun inbreng, als ook namen zij deel aan de voorbereidende besprekingen die in Nederland door de Voorzitter van de werkgroep werden belegd.

De betekenis van de spoedig van kracht wordende regeling is niet zozeer gelegen in hoge kwaliteitsnormen als wel in het opheffen van bestaande handelsbelemmeringen en onzekerheden omtrent de aangeboden soorten en kwaliteiten.

Bij de Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties is de Division of Forestry and Forest Industries verheven tot een Department of Forestry in deze organisatie. Hierdoor zal het mogelijk zijn effectiever te werken en de programma's en de politiek beter in te passen in de organisatie als geheel. Het Department bestaat uit twee afdelingen nl. een Division of Forest Resources en een Division of Forest Industries and Trade. Een en ander houdt in een onderstreping van de betekenis van de bos-

bouw in de wereld.

Na lange voorbereidingstijd is onlangs officieel opgericht de International Union of Societies of Foresters, waarvan lid kunnen zijn die verenigingen, die primair bestaan uit leden met een beroepsopleiding in de bosbouw. Het is een wereldomvattende organisatie.

Nieuwslotte voor wat betreft onze vereniging allereerst het volgende. Ons lid, de heer R. J. Benthem, hoofd van de stafafdeling Landschapsbouw van het Staatsbosbeheer, ontving in 1969 van de Stichting FVS te Hamburg een vererende onderscheiding, namelijk de Europese prijs voor landschapsbouw. Het is de eerste keer dat deze prijs wordt toegekend. Gaarne willen wij hem ook vanaf deze plaats onze welgemeende gelukwensen aanbieden.

Nieuwe leden en donateurs wil ik gaarne van harte welkom heten in onze vereniging.

Dat onze vereniging actief meewerkt en wil meewerken aan de bevordering van de bosbouw in Nederland, komt straks aan de orde. Dit blijkt voorts uit de deelname door twee vertegenwoordigers uit de KNBV, te weten de heren ir. J. F. A. Molenaars en ir. P. N. Ruige, in de door het Bosschap ingestelde commissie voor het behandelen van de problematiek van de marginale bosgronden. Toen in de 43ste voorjaarsvergadering in Vlissingen de subsidie voor herbebossingen in discussie was, is deze problematiek, zoals u zich zult herinneren, aan de orde geweest.

Gezien de wenselijke ontwikkelingen in de bosbouw in Nederland en de hiervoor nodige voorstudies, heeft het Bestuur zijn commissie van advies uitgebreid met de heren drs. G. J. den Hartog en ir. D. Sikkel.

Last but not least is het mij een genoegen u te kunnen mededelen dat wederom een uitgave van onze Vereniging gereed is gekomen. Het betreft het boekwerk "Bosbouw in Nederland" van de hand van dr. D. Burger Hzn. Het initiatief hiertoe is uitgegaan van de Redactiecommissie voor Publikaties. Wij zijn de heer Burger buitengewoon dankbaar voor zijn bereidwilligheid de tekst te hebben schrijven. Ik ben ervan overtuigd dat dit boekwerk in een gevoelde behoefte voorziet en zal bijdragen tot een modern inzicht in de betekenis van de bosbouw in Nederland.

Voor uw Engels-sprekende gasten zal binnenkort de Engelse tekst beschikbaar komen. De Duitse tekst is reeds beschikbaar.

Het is met bijzonder veel genoegen hoop ik, dat u thans hier in Friesland aan de waterkant bijeengekomen is. Voor zover ik heb kunnen nagaan heeft de KNBV deze provincie nog nooit met een bezoek vereerd. Wij zijn ir. J. Vlieger en zijn medewerkers bijzonder dankbaar dat zij voor ons diverse van hun taken in deze provincie willen uitzetten en laten zien. U zult bemerken hoe gevarieerd deze zijn. Bovendien is het voor ons een eer dat wij het natuurreservaat "De Oude Venen" onder de persoonlijke leiding van de Voorzitter van "It Fryske Gea", de heer H. F. de Boer, zullen bezichtigen.

Dames en heren, hiermede verklaar ik, na u allen hartelijk welkom te hebben geheten en in het bijzonder de heer Opendijk van Veen, burgemeester van Tietjerksteradeel, de heer Groeneveld, aanwezig namens Gedeputeerde Staten van Friesland, de heren De Boer, Vlieger, Geerling en Zwart en de beide werkers achter de schermen van de vereniging, de heren Van der Heiden en Hommes, de 44ste voorjaarsvergadering voor geopend.